

تۆرك يوردى

[اون آلتىنچى سنە]

تۆرك اومياقلىرى مركزى تەبىئىي طرفىندە نىشر اولغۇر .

جلد ۵

شباط ۱۹۲۷

نومرو ۲۶

اقتصادی مقام

شهر و کوی ایشلری - جالیشملری - استانبول کویلری و بحرانی
شهرلره کویلر بری دیکرینه بکزمه مەبن مؤسسەلردر . بونلرک آرانسده کی فرق
اک اوفاق شیلده بیلە کورولور . افاده طرزینده ، کوروش طرزینده ، کون حیاتیئک
ساعتلری و عادتلرینده ، حتی عینی کلمەئک تلفظینده ، کەبیلەن البسەئک رنگلرینده
اطوار و حرکاتک هر رولوسینده ، باقیشده ، تەکدیرده ، اوقشامقده ، مجلس آدایئک
اک کوچوک تفرطایندە ، خلاصە فردیاخود زمرة ، طائە یاخود جمعیت فکرو حسلرینک
هیسینده کندیخی کوسترر .

صوکرا ، بو ایکی مؤسسە افرادی آراسنده قارشیلقلی غریب حسلر واردر .
بری اونە کیمک بعض شیلرینە مطلقاً نەزەر ، بعض شیلرینی بویوک کورور ، بعض
شیلریندن جوق خوشلانیر . بونلر کندیندە اولمایان شیلردر ، وپک طبیعیدر .
مثلاً بز شهرلیر کویئونک ساکن و بسیط حیاتیئە - اکثریا بورغون اولدیغیز
زمان - اوزاقدن ایمرە نیر . برهار کونی کوبک درە کناری ، شیرین وایی ،
کوزمل قوزولری ، بسیط و محی بکی ، چوجوقلرک صاف چهرەلری ، کوی مختاریئک
عظمتی ، جومانک سربست و عیف حیاتی ! صوکرا او نازلار ، باغلر ، باغچەلر ؛
او موسم و معیشت غیرتلی ، جالیشملری ، محصول آملەری ، فیضی و برکتی سنەئک
شن شاطر آهنگی . . خرمنلر ، سولر . . .

داها صوکرا باشايشده کی طبیعی و ضربزی قانونلر : قناعت ، غنمە پرستک ،
توکل ، مطرد بر ثبات ، هرشیده اقتصاد ، استحصالده حریص بر تهالك ، محکوم
و مجبوری بر شکله بیلمازلق ، کورکوسزلک ، کوتلی بنیهلده بر از ضرور ،

قادیترده جتین ایشلرله اوغراشمقدن حاصل اولان آغیر بر خشونت ، چوجوقلره قارشى سرت بر مکتب خوجهسى باخود بر عمله باشى کي وظیفه لی ومسئولیتلی معامله . . . الخ بونلرهب شهرلیرك ندقیقه هدف اولان ، آ ز جوق غربنه کیدم شیلر . کویلوئرک شهره ابره نملری ده خوشدر و بالکیز خوش ده کل پک حقلیدر . چونکه شهرک باشایشی ظاهرده جوق قولای و آهنکی ، سوسلو و کوزهلدر . حال بوکه اک زیاده دماغک و اعصابک پک فعال ومتأثر حالدہ چالیشماسی جهتله شهر حیاتی هیچ قولای ده کلدر . بونک آهنکی ، سوسی و کوزه لاسکی ده اقتصادی احوال و موفقیتی ابله متناسبدر . بوقسه شهر بر ازدحام ، بر کثافت ، بر چارپیشه وجدالک مانعه لی وجوق چیککنتمش کیرلی بریدر . چارپیشه واقعا کویده ده دائمدر ، فقط بالکیز طبیعتله تماس دولایسیله در ؛ سهای آفتلر قارشیسینده در . شهرده کی کي انسانلر ، رقابتلر ، ثروتلر وفقر وسفالتلرله ده کلدر . شهرلینک احتیاجی جوق ومتنوع ایشی دماغه و اعصابه طائد آلات وادوات حرکاتینه بوغولمشدر . کویلو شهره کلدیکی وقت باشی طونار ، بورولور . شهرلی کویه کیدنجه دیکله نیر ، نفس آلیر ، بر مدت ایچون راحت ایدر . صوکر اهر انکیسی ده ، فابهلر مختلف اولمقله برابر بر لرینی ایستلر ! کویلو دیکلنمک ایچون سس سز بوجاغینی ، تار لاسینی ، شهرلی او کورلتولو ایش جدالینه یکیدن مقاومتلی حالدہ باشلامق ایچون بازیمخانه سینی ، فابریقاسینی ، واپورینی ثوزلر .

فقط بزم بومصاحبه ده مشغول اولاجفمز جهت ملی اقتصاد مسائلیدر . عمومی کویلولک وشهرلیرک ده کلدر . بزم کندی یاشامامزک مالی ومادی اولانیدر . بونی موضعی برشکلده داها آچیق وحقی او کمزده کوره بیلیمک ایچون نمونه اولارق استانبول شهرله بر آ ز اوزاقلرنده کی کویلری آلا جفز . قیصه بر حیات تحلیلی ، وملی بر خصوصیتک یکیکلک و انقلابلرله علاقه دار مثبت ومنفی صفحاتینی بر آ ز دولاشاجفز .

..

بونک ایچون اولاد چالیشمق ، و داحتیاج ، اساسلرینی آ ز جق دوشونورکن شهرلی و کویلو روحینه کیره لم . چونکه بوایکی کلمه بوتون بشریت ایچون مشترک فقط

نوعلى اعتبارىله بوس بونون آبرى ، وبرى ديكريىك ياردىجىسى ومتمى ولارق
تنظيم ايدىلىش . بوندىن دولايىدىركه كوى وشهر بونقطة نظر دىدە برى برىسه هيچ يكرمه بىن
صنفره آبرىلرلر .

اساسى زراعت ، صنعت وتجارى اولان بوانسان واونك اجنعاى حر كاشنده كويلىده
هيچ بولونمايان ، نامى بيله ايشيدىلە بىن صنف وزمرەلر ك شهرلر ده كى نوعلى ودال
بوداقلرى بر جوق شەبەلر بىله صرف شهره مخصوص اوصافى اتمەير ايدەلرلر . كويلىر فاصل
زراعت مركزى ايسه شهره صنايع منبى ، تجارىت ساحەسى و مركزلر بىلرلر . همده
اوقدار كيريشلى جيقيشلى وايىچە فكرلى ، فضلە دويغولى اوصاف ضرر ايدەلرلر كە كويلىر
بونى ممكەن ده كل قاورا ياماز وايىچىدن جيقاماز . كويلىك بسط ومحدود صنعتلى صرف
زراعى صنايعك آل ابلە ايشلەنن مى غنمه وخدمسى احتياج ايشلر بىلرلر . حالى ، كلم ،
دوقومه ، پينير جيلك ، ياغ جيلق ، دهمير ياخود دوضر اما جيلق كى .

بونىكلە برابر بونلر كده بالخاصە مىل خيالىده جوق بو بونك بر موارنە موقعى وموازنە
اهميتى وار . يعنى احتياج ، كلمه سىنك ايىچىندە كى بىك تورلو اشيا مياشندە بعضاً شهر ك
ايىچىنه تاند صنعتلر دىن مثلاً جفت الد بون برىنە بر قاشق ياغ ياخود بر ضرور ايدى راجىح
ايدەرز . اووقت وموازنە ، كلمه سىنك ، احتياج ابلە جاي شە كلمه لرىنك كە دقتى بر
مدىر محترمى اولدىنى آ كلاشايير .

جهان حربى ائساننده آ نادولود و عراق طرفلر نده باقاي وظيفه ايدەن آلمان جنراللر دىن
بر منزل مفتشى شوبله دىيوردى :

« استانبولدن حلبه واورادن بغداده قادار متصل ايى طرفه باقارق وهر نقطه
تدقيق ايدەرك كلكم كچدم . داغر كى سيفلى بوغداى ، آربا ، اووالر ديولوسى قوبون
صيفير ! ابارلر طاوانه قادار ياغ ، ياباغى ، باموق دولو .

آلمانىا فابريقالرىنك بىك ، يوز بىك تورلو معمولانى ، مصنوعاتى هيچ كيمەنك
قارنىنى طوبور ميور . سز بو ارزاقله بو ذخيره ابلە - وسائىكز اولدقجه - قارنى صرف
حرب ايدەرسىكز . بونە بو بونك ثروندىر ، نه بو بونك نعمتىر ... »
واقعا دوضر . هروقت ، هر كون وحقى مرسايت لازم اولان محصولانە مالك

اولی جوق امین بروضعیت ؛ فقط ، عجبا « موازنه » بی تأمینہ کافی ؟
 بو موجودیت ، فوق العاده احوالده بویوک برتأثیر باعقله برابر بوزمان وبوعصر
 ایچون کافی کلمیور . بونک فوقینده مطلقا صنایع و تجارتی مهم و پک اینجه بر « موازنه » به
 احتیاج وار . وحتی احتیاجک الک بویوکی بو « موازنه » در ، وبونک ایچینده در .
 موضوعمیزک نمونه سینه بر باقالم : کچنلرده غزته لر یازدی ویدیولرکه استانبولک
 کویلولری برقونفره باچاقلر ، چونکه وضعیتلری ائی دهکل ، کویلرده فقیرلک وسفالت
 وار ، استحصال یوق یاخود آز . بو قونفرده چاره لر دوشونه جکلر ، نه یاالم دییه
 قونوشاچقلر .

قونفره بی بالا خره باعشلر . فقط ایشک الک غریب جهتی ، استانبول کبی مدنی ونفوس
 مقداری سکز بوز بیکی بولان جسم ، معظم و آلاسیلدیکنه مستهلک بر شهرک
 یقیننده بولونمق نعمت و امتیازینه مالک کویلرک فقردن شکایتلری وسعیلرینه مقابل
 رفاهدن محرومیتلریدر . بوراده « موازنه » کلمه سی همان اورنایه چقییور . موازنه سزلک
 نهده وزرده در ، امینزکه کویلیلر کلمه بی بولمقسزین وحتی مقصدی وحالی تمامیه تعریف
 ایدهمکسزین هب بونی آرايورلر .

موازنه سزلک اکر « سعی » ایله « سرمایه » آراسینده ایسه بونک چاره سی باشقه ؟
 یوق ، اکر « استحصال » ایله « مصارف » یاخود « سرمایه » ایله « وسائط » نسبتلربنده
 ایسه یینه باشقه یولده مطالعه ایدملیدر .

فقط هر نه اولورسه اولسون ، پک بویوک بر شهرک یانینده کی کوچوک بر کوی
 مطلقا معمور واستحصالاتیندن صوک درجه مستفید بروضعیتده دهکسه دوچار اولدینی
 موازنه سزلکده مطلقا بسیط دهکل مرکبدر ، یعنی بر قاج نورلو نقصانلردن مختلط
 صورتده متأردر . مثلاً هم سرمایه سی غیر کافی همده مصرفی جوقدر ومعلوماتی ده
 پک نقصاندر . طوپراغک جنسی فنا ایسه اوکا قوت ویرمک ایچون علمدن استفاده به
 قادر دهکلدر .

عمله ورنجیر اجرتلری جوق بوکسه ک ایسه حمایه ایدیلر بور دیمکدر . بو جهتلری
 بر آز ده ریتله تهرک کوچوک چفتیجی وضعیتی یقیندن کورمه ک و اقتصادیا نه تطبیقه چالیشالم :
 استانبول جوارنده جوق کوی واردر . اسکیدن بویوچک چفتلکلرده واردی -

و معمور ايدىلر، فقط بونلر ك ا كثرى جدى حسابلرله تاس ايدىلرله وفى تطيقات كورمىلرله اكانجه ايجون بايلىقلارندن، صاحبلى اولان زىكىلر و مسرف سلطنت زجالى كى محو و مندرس اولدىلر .

كوچوك چفتچىلىك استانبول اطرافينده متنوع اشكالى واردر . بونى حبوبات ا كىنجىلىكى، سبزه جىلك، بوستانچىلىق، باغچىلىق، ميوه جىلك كى متعدد شعبه لره آيرايلىلر . قوبونچىلىق ديه ده بر قسم بلكه تصور ايدىلرله سىلر . فقط بونلرله هبى نقصان و مشقتلى طرزده بايلىلر . چونكه بورلرله، بو دماغلرله اساسلى تحصيللرله ده كل حتى زراعتك فى متخصصلىرىندن عملى سورنده اوكرنمكله اولسون داخل اولش ويكىلك آشيلامش هيچ بر اصلاح و صلاح حساب و كتابى تاثير باياماشدر . سوكره، بوبوك حرب بورالرده چاليشانلرى بابوس بوتون آلمش باخود كبرى بر تخرىب ايله ايشندن آليقويماشدر .

داها سوكره، سرمايه پك آزالش، ايشى بهاللاشمش؛ طوپراق، آفاج، آدام، نوعمه اختيارلامش، هله سرمايه آزالنى هبىنى كچمىشدر . معتدل بر مصرفله، فقط فنك ياردىمىنه، حسابك اخطار و ايقاظينه مراجعت يولىنى طوناراق طبعيته، خلقتده مندمج قوتلر و خاصه لردن اعظمى استفاده ايتك قابلىنى اولمادىنى ايجون هرايش بولىنى شاشيرمش، سمان استمداده ميل ايدىلشدر . استمداد ديمك هر كسك كندى هاشنه، هر بوى اوستينه آلاق نتيجه ده برشى بايامامسى ديمكدر . اوروپايلرله : بوكونكى وظيفه كى باب، يارىنى معبوده يراق ! سوزى نه قادار ايجهدر . اساساً بوكونكى وظيفه يى باعقله ياربته حاضر لايىلش ديمكدر . اووقت معبودك قانونلرینه رهايت حاصل اولش و الى بوش ديلنجى حالينده استمداد وضعيتندن چيقيلمش اوليور . ذاتاً عقلك امرى ده بو ده كلميدى ؟!

...

نموت، مملكتده سرمايه ويلىكى، ايكى سیده بوقدر؛ سى ده حسابلى ده كدر . سعيه بوبوك حربدن سوكره احتكار قارىشمش، بونك اخلاقى جهتى ده بوزولمىشدر . بزشيمدى فكرى منور و طنداش و همشهرلر مژه فداكار و مرشد اولق وظيفه سىنى بونكتيورز . مالكز ديورزكه :

ایشته کوزمیزك اوکنده اراضی ، باغ ، باغچه، چار ، ثو ، آرابا ، شمندوفر ، قاییق ، واپور هبسی وار .

پارامیزك قیمتی دوشکون، فقط دماغ و بیلک صاغلام ایسه اولا کندی احتیاجکدن باشلا! اوقاق بر مستحصل اولمق مراقینی پوره کیکه قوی ، بر سنه اوغراش، صیقتی چک . اقتصاده رعایت ایت، جانکی دیشیکه آل و هیچ ده کلسه احتیاجلربی خفیفلهت! . بو واقعا رازده ثبات ایستر. فقط ثباتله عزم دویغوسی اویانجه آرقاداش یوق ده کلدرد، مکرکه هر کسده بر تردی و بر حالت مرضیه باشلامش اولسون . حال بوکه بوکاده امکان یوقدر . بالکیز ایلمک آدیلمک کوچلکی واردر .

شیمدی آکلاشیلورکه بز ضایت ساکن و مسترخ ، هرایس کلدیکی کبی کیده ، حیات اوجوز ، انقلاب یوق ، احتیاج بسیط ، قذاعت آلدیه بر دورک قولایلقله مآلوف آداملری ایتمیز . ایش براز چتینه شنبه پوصله بی شاشیر پورمی بز! .

بو ادعایی یاخود اسنادی قبول ایتمک کوچدر، و یاقیشماز . چونکه عصری آداملرک شعاری ده کلدرد . عصریلمک چوق بویوک و بر آزده مشکلدر . عصریلمک ظواهره ، بویایه ، سطحیلمک ، لافه هیچ کلمز . او ، چوق جدی و چوق ادعایی ، چوق شی ایستییجی بر صفتدر . اوکا ایرمک ایسته یین برازده فداکارلق ایتمه لیدر . اونو شرائطیله آلدیه ایتدکدن صوکره صرف ایتدیکی اممک هیچ ده فداکارلق اولمادیغنی و آنجق اونک ایجابی و ثولجوسیله متناسب عادلانه بر حرکت یادیغنی در حال آکلار . بودفعه موفقیت نشه سی باشلار ، اوندن اوتیه سی آرتق سلامتدر .

خاطرملر بری برینی ایتهرک هجوم ایدیور : آمریکا دارالفنونلرنده فقیر طلبه واردر . چوغی ده وسائطینک قصصینن عزمله اکیال ایتمک ایسته یین اصحاب غیرت و همتدر . چونکه بویله اولماسه دارالفنونی کوزه آلمازدی .

بونلر واقانس باشلانجه کویله، بوبوک چقتلکله، زنکین شرکتلرک ایشلتدکری زراعی مؤسسه کیده و اوراده بر اجرت مقابلنده اوج و بلکه دزت آی جالشیر، یاشار ، تجربه کورور ، براز حرچلق و معلومات ایدینیرلر . صوکره ، چوغی لیلی اولان دارالفنونلرده سفره جیلق کبی برایکی ساعت جالیشمقدن عبارت وظیفه آلارلق

اوراده تحصیل عمنوناً قبول ایتشلر در . بونلر درسدن جقینهجه آرقاداشلرینه خدمت مقابلی اورادن مغنوی استفاده لرینی تأمین ایدرلر . بئک وقتی خدمتچی اولان بومبارک آداملره آرقاداشلرینک بویوک حرمتی واردر . چونکه بونلر کندیلرینه نسبتله فداکار و عاشق علم و عرفان انسانلر در . بوصورتله چالیشان محتاجلر مادی «سرمایه» بی ده کلسه بیله «بیلگی» بی استحصال ایدورلر ، حال بوکه بیلگی ده بر سرمایه ده کلیدر ۱۹.

بز بوشیلردن ، نهدن بیلیم فقط ، ایجه اوزاغز .

انسانی بیلگی به مراجعته اجبار ایدن شی احتیاجلرینه چاره آرامق دویغوسیدر . بز بوکا بوکون ده کلسه یارین مجبور اولاجغز ، چونکه دنیانک هر طرفینده حیات بهالایش و کوجه شمشدر . ! کمکینی طاشدن چیقارمق ایجاب ایدور . فقط کوکل ایسترکه بومجبوریت پک کسکین برشکل آلامازدن ، یعنی آرتق برفلاکت حالینه کلرزدن اول چاره سینه باقیلسین .

بوقاریده پک اهمیتله اقتصادی «موازنه» دن بحث ایدوردق ، و بونک قصصینی دعوت ایدن سییلرک استانبولده بسیط اولمایوب مرکب حالده بولوندیغنی سویلرک . بوراده فی الحقیقه هم سرمایه ، هم قرمدی بوقدر ، هم ده وسائط مفقوددر ، معلومات ایسه پک ابتدائیدر . بوکا یکانه چاره برایش یاقق ، چالیشمق ایستین ، فتوردن عبارت اقتصادی بحرانی دولوب کچهرک مملکتته ده یارامغه عزم ایدنلر یالکز اوله رق برر برر حرکت ایتمکدن واز کچهرک «مستحصل قوئوپه راتیفلری» تشکیلنه عزم ایجه لیدرلر . دیگر طرفدن استانبول ولایتی اداره خصوصیه سی ، حکومتک زراعت اداره سی برقاج سوزی دیکله غیر متخصصلری بو ایسه مأمور ایدرک بونلره قرمدی تأمیننه دلالتی اسیرکمه لیدر . استانبولک بوتون اطرافنده اراضیسی اولانلرله اولمایانلر برکشرک وغروپلر یابارق مطلقا برایش استحصالنه تشویق ایدیلر لیدرلر . استانبولده ، متقاعد ، معزول ، معلول ، معاشی غیر کافی اولدقدن ماعدا فضلہ کان مأمور ، ایتمی قایت آز وخفیف کنجلر ، طوللر ، ایسه اونه دن بری آلیشقین سرمایه سزلر ، استهلاکه نسبتله واسطه و متوسط فضلہ لغیندن دولای ایشلرک جوق اقتسامیله دکانیینی قاپایانلر پک جوقدر .

وبونلرک هېسى آتېسىنى قارا کلک کورەن وداثمانە ياپاچىنى دوشونلردر . واقعا ، بويوك برشەر يالکىز چىقىچى اولاماز ، اونك مطلقا بويوك صنايعى اولمىق شرطدر واولماليدر . فقط اوبويوك صنايع ، حائد پک بويوك سرمايه لره متوقف مؤسسات وجوده کلنجه به قدر اوراق استحصالاته صارىلىق کوزەل برمېدادر . مملکتده اوبويوك صنايع ايجونده آدم واردر . استانبوللير ، قادىن ارکک چاليشمغه وصنايعه اتد سابه ماده مجبوردرلر . ويرکيلره وحيات يالغنه جواب ويرمک ضرورتنده درلر . ديگر جهتمدن مدنى احتياچلرى اولکيندن داهازياده حس ايدەن ومدرك اولان ذوق ومعنوياتىنى تطينه ده مجبوردر . بونلر مطلقا يکي چارەلر ويکي يوللرله ممکن اولاجقدر . بويکي انکشاف ، بويکي حيات مدنى طشرده اويانمقدهدر .

اوحالده ييلکىلرک دماغلرله برابر و برى ديکرىنى حمايه ايدەرک چاليشماىى زمانى بوتون شدتيله کمشدر .

استانبول مهم بر نقطه ده آنادولودن چوق فرقلى بر وضعيت داها کوستربرکه اوده بو شهرک اقتصادياتىنک حالا غير مسلم عنصرلر اَلينده بولونماسيدر . شهرک تجارت وصنايع اوطه سنده مقيد ارباب تجارت وصنايعک اسامى ومسلک ليسته سنه بايکىز ، برده مختلف عناصرک نفوس مقدارىنى نظر دفته آليکىز . اک بويوک واک عمرلى ايشلر ، اک مهم سرمايه لره ب ، حقوق سياسيه جه حقيقى وطنداش اولمايان ديگر عناصر الندهدر . شهرک ۸۰۰,۰۰۰ نفوسندن يوز بيک اجنبىنى چيقاريرسەق باقى يدى يوز بيکک بش يوز بيکى هيچ شېه سز اصل تورکدر . حال بوکه اسامى ليسته سنده کى نسبت اصل تورک اعتباريله يوزده نهايت اون اوچ ايله اون بش آراسندهدر . بونلرکده برقسى پک اوراق سرمايه لى اصنافدر . ديمکک اصل تورکک قسم اعظمى دولت خزينه سندن کچينه نلردر . بو شرائط تحتينده اقتصادى موازنه اميد ايتک باکلشدر . مستحصلک قوتى صوک درجده ضعيف ديمکدر .

ايش آچق ، استحصالى چوقالتيق ، مساعى بى مشرقيلمق ايجون « سرمايه » ايله « ييلکى » بى حمايه دن باشقه چاره قالميور . بونک ايجونده مطلقا غروپلر ، زمهرلر ، جمعيتلر حالنده تساند وتعاون اساسريله چاليشمق ، يەنى « استحصال قوتو پهراتيفلرى »

تشکیل اتمک ضروریدر . بیلکی ایچون حکومتدن اجرتلی متخصصلر ایسته‌مه‌لیدر .
 بالخاصه صنایع زراعیه قوتو پراتیفلری تشکلی ایدهرک الکی طرزده سبز جیلک ،
 قونسرو جیلک طاووقجیلک ، آریجیاق ، میوه جیلک ، دو قومه جیلک ، قوماشجیاق ،
 یاغ و پنیر جیلک کی متعدد صنعتلره هم داخل استهلاک همده اخراجاته وسعت و شدت
 و برمه‌لیدر . اسپرتو و مسکرات انحصاریندن دولایی شراعیانه و اوحالده باغجیلغه
 عارض اولان انحطاطه حکومت بر چاره دوشونه‌لی و حواج ضروریه‌نک اوجوزلاماسی
 ایچون استحصالاتی چوق تشویق ایدهرک استهلاک قدرتی آرتدیرمه‌قی خصوصینده
 بارامزک قوه‌ی اشتراکیه‌سینی تقویه و تأمین ایچون صرف اقتصادی تدبیرلردن ، اقتصاد
 قانونلری و تجربه‌لریندن مدد اومالی ؛ موقت ، و علمده‌بری اولمایان تدبیردن اساسلی
 و سوره‌کلی هیچ بر فائده بکلمه‌مه‌لیدر . اهالی باقه‌لری ، اصناف باقه‌لری ، سیغورطه
 تأسیساتی ، و براز قازانچ باشلانجه تصرف جزؤدانلری و صندوقلری ؛ ناحیه ،
 قریه و محله تشکیلاتی واسطه‌سیله اقتصاداتک قونترول و بصیرت اجتماعیه اساسلرینک
 تطبیق هب بر اقتصادی موازنه و رفاه اجتماعینک اک ماعلام ارکان و عناصریدرلر .
 حتی بویولده اخلاقی تشکیلات ایله اسراف و سفاهاته اوکنه قولایجه کچیلر
 و هیچ کیمسه حربتنک سکتیه اوغرا دیقندن شکایت ایتمز . چونکه اک مدنی
 مملکتلردهده اجتماعی دستورلر هب حکمت اقتصادیه اوزرینه قورولمشدر و اونک
 امر و آرزو سیله حرکت ایدیوردر . حال طبیعی اولان حیات مجادله‌سنک هیچ بروقت
 تعرضی و تجاوزی بروضعیت آلمانان مدافعه سلاهلری ، اوهیت اجتماعیه‌نک کندی
 ایچنده قولانیلان اقتصاد تدبیرلریدر . هر غدا سینی مملکتیندن آلان ، اییسه‌سینی
 وطنیندن کبن ، فضله استحصالاتینی دیشاری به ساتان و بونی آبی و نمیز حاضر لایان
 ملتلر هر وقت سعادت نامزد و حتی صاحبدرلر . فردی چالیشق ایسه بونک دشمیندر .
 چونکه ضعیف درو بیکسدر . و بناء علیه اوافق بر صدمه ایله قیریلاجق حالده برکتسز
 و پک قانیدر .

دیگر جهتدن ، دماغ ایله بیله‌ک بر اشمک دیمک شهرلی ایله کویلوک اقتصاداً بری
 برینه باغلانماسی و ایکنجی بر تعاون بولی بولماسی دیمکدر .

شهر لره کویر دائما یکدیگرینک تفصائینی اکمال و متقابل احتیاجاتی تطمین ایله قارشیلقلی تعاون تأسیس ایده لر . شو قادار که ، بر آز اول دیدیکمز کی سرمایه و بیلگی به بر چاره بولق الزمدر . تشویق صنایع قانونی نه قدار کدیش واحاطلی اولورسه اولسون ، اولا بویوک صنایعه تأثیر ایده جک و بویوک سرمایه لی تشبثلری تحریک ایده جکدر ؛ کوچوکلر دائما صو کرابه قالا جقلردر . حال بو که ثروت عمومیه سی احتیاط پارالی و آلا جقلی وضعیته اولمایان اقونومیسز ملتدرده ایلك دوشونوله جک شی پاراسینک قیمتی آرند بر مق و حواج ضروریه دن بدأ ایله استحصالی چو غالتقدر . استانبول ایچون دوشونوله جک تداییر میاننده اسکدار - قیصقلی ترامواینک هر نه به مال اولورسه اولسون همه حال ایشله تیلمه سی حتی بونک ، اشیا ققلی واغونی ده اولق شرطیله ، بر آز دایا ایلری به تمیدی ؛ آنادولو شمندوفرلی (بانلیو) قسمنک قارتال ویا کیزیه قدار - صباح آقشام سرعت تره نی ده اولق اوزره - شیمدیکی اجر تلوک یاری به تنزیلی صورتیله هر کیسه به الو بریشلی و اوافق مستحصملره بویوک بر معاونت شکنده تعذیلی ؛ روم ایلی شمندوفرلرینک عینی شیئی ایفای ؛ نازه محصولانک طوپدن و کونلک ساتیشلرنده قابضمال اصولینک بوس بوتون لغویله مستحصملرک اهالی بانقه لرینه ، قوئوپه راتیف صندیقلرینه و مشترک حسابله آلیشدریلما سی ، پیاسه نک هالرواسطه سیله اداره سی ؛ اوافق مقیاسده پنایرلر ، سرکیلر ، اکرا یه لر احداثی اخراجات موادی ایچون یکی اصولده قاب و آمبالاژ استعمالینک تعمیمی و حتی مجبوری طونولما سی ؛ بو گونه قدار هیچ دو قونولما مش و وقیله (فیلوقسهر) دن باشقه هیچ بر شیئه تطبیق ایدیله مش اولان حشرات مضره و هوام مجادله سینک زراعت متخصصلری واسطه سیله جدی اولارق اجرا سینه حکومتک کمال اهمیتله تشبئی و نظارتی ؛ منور افمکر وطنداشلر معرفتیه زراعت و اقتصاد جمعیتلری و برلکلری تشکیل ایدیلرک کفالت متسلله اصولیه مشترک قره دی و موسملک استقراضلر بولونما سی ؛ اوافق صنایع ملیه یه ده بو « قوئوپه راتیف » و مشترک قره دی ایله ره قلام اساسلرینک تطبیقی ، قرق یاشینه قدار اولان بالعموم صنعتکار و ایشجیلرک قازانجلیله متناسب بره قدارله حیات سیغورطه سینه مجبوری اولارق تابع طونولمالری ، بونک اصناف بانقه سی ، اهالی بانقه سی کی مؤسسات مالیه بدیله و تصرف جزو دانلری ادخاراتیه صورت

مخصوصه ده تأمین؛ فقیر، عاجز و معلول صنعتکاران اولاد و عائلانی نه امانه سندقلری
تأسیسی و بوضوئله مستقبلدن هره نکی برسیبله مایوس اولق حلیرتک ازاله سی،
صنعتکار اولاد و انسالینک مسلکه تمامیله ربلی ... الخ

بو آکلاندیغمز متعدد ماده لر و تدبیرلر تصنیف ایدیله جک اولورسه اینجیلرنده دوک،
حکومت محلیه به تعلق ایدن معاونت و تشکیلات مهمه اولقله برابر ایشک اکجانی
نقطه لری مملکتک منورلری ایله کنجلیرینه قالیور. ذاتاً دنیا نیک هر برینده، اکمدنی
و معارفجه زنکین مملکتلرینده ده هر طارضه نیک، مراحتیاجک اوکینی آلان زمره
هر زمان اک منور اولان اختصاص صاحب لری وطنداشلردر. بونلرک حائر اولدقلری
معلومات و علمدن دولایی اوزرلرینه معنا فضل و وظائف و تعهدات وجدانیه یوکلنمشدر.
بونلرک هیچ بر زمان غیر فعال و لاقید قالا ماملری لازم کلیر. آوروپایی بر جفتی
البته متفنن ده کلدر. زراعت هائ هر هانکی بر مشکلینی مطلقاً بر زراعت عالمی یعنی
نظریات فنیه سی دهرین بر متخصص و استطسیله حل ایدر. خصوصاً خسته لقلر،
محصولک ضعیفی، جنسک بوزولماسی، قوه انباتیه نیک آزمالماسی یا خود اعظمی درجه به
ایصال ایدیله سی کبی مسائلک حلی هر جفتی به ده کل اوند بوزده برینه نصیب اولسه بیدی
بویله قالمازدق. مملکت مزه - حقیقی معناسیله - داها جفتیجیلک گیرمه مشدر.

بومصاحبه ده یازاییلدی کمز یا خود بیله مدیکمز و اونوتدیمز نه قدار مطالعه و تدبیر
وارسه هر علاقه دار برر ایکیشر دانه سینی کندی حالینه و وضعیته تطبیق ایدرک
یکدیگرینه صورار و اونی یکره میسی، الیسی اتفاق ایدرک استابول اطراف و جوارنده
تأسسه قابلیتلی بربرده اولا هیچ ده کله کندی احتیاجلری اینچون اوقاق استحصالانه
باشلاسلر بونی یا باجقلرک عددی نسبتنده ایشزک و بالخاصه او صوغوق و ایکره نیج
سفالت ده ندریجاً آریمکه و افساد ابتدکی هوای وطندن چکیلکه باشلار. بومساله ده
قیمتلی و حرث صاحبی اوجاقلیلرک مطالعه لرینی بکلرز.

علی سعاد